

Keynote Address

**H.E. PRAK Sokhonn, Deputy Prime Minister
Minister of Foreign Affairs and International Cooperation
at the Public Seminar on
“ASEAN-Japan Cooperation and Ways Forward in the Next 50 Years”**

06 August 2022

Hyatt Regency Hotel, Phnom Penh, Cambodia

*****

- *H.E. HAYASHI Yoshimasa, Minister of Foreign Affairs of Japan,*
- *H.E. Dr. SOK Siphana, Chairman of the Board of Director, ASEAN Vision Institute,*
- *Distinguished Guests, Ladies and Gentlemen,*

Good Afternoon!!

1. I have to say that I am very glad to be with my good friend, H.E. HAYASHI, Minister of Foreign Affairs of Japan, this afternoon. I managed to make the extra mile, but it is a great pleasure to be with you because you come from afar and every one of us is tired, but we are so happy to see each other again today. I thank the Asian Vision Institute and the Embassy of Japan for inviting me and for organising this seminar, which is quite futuristic, in my view, as we all try to foresee how we can take this ASEAN-Japan cooperation forward to the next 50 years. As you said, we don't know where we will be in the next 50 years, but let's set some visions for our children and grandchildren for the next 50 years.

2. But before I move on to my main keynote address, please allow me to take this opportunity to sincerely offer my deepest condolences once again to

the people of Japan for the loss of former Prime Minister Shizo Abe. Excellencies, Ladies and Gentlemen, we spend the last few days discussing on many burning issues and tremendous challenges facing our region and the world, utilising many platforms of ASEAN (the EAS, the AARF) to exchange our views and our positions in a search for peace, for stability, for prosperity in the region and then as ASEAN turns 55 in the next few days, actually after tomorrow.

3. The ASEAN-Japan relations were established nearly 50 years ago, making Japan one of ASEAN's oldest partners. Since then, ASEAN-Japan friendship and cooperation have continued to deepen and broaden, based on mutual trust and equal partnership. Japan's continued commitment to promoting durable peace, shared prosperity and sustainable development is truly felt and appreciated in our region. Indeed, ASEAN views Japan as our closest friend and a reliable partner.

4. Next year, we look forward to the commemoration of the 50th Anniversary of ASEAN-Japan Relations. All these years, ASEAN appreciated Japan's unwavering support for ASEAN centrality and ASEAN-centred regional architecture which have substantially contributed to regional peace and security. Our cooperation covers various areas from combatting transnational crimes, maritime security, and cybersecurity to practical trust and confidence building measures in the region. In the context of Japan's Free and Open Indo Pacific strategy, many cooperation activities found some synergy in the ASEAN Outlook on the Indo-Pacific (AOIP).

5. In the area of economic cooperation, Japan is ASEAN's fourth largest trading partner, with two-way trade amounting to USD 204.0 billion. Japan is also ASEAN's third largest source of foreign direct investment (FDI), with total FDI inflows from Japan amounting to USD 8.5 billion in 2020. Together, ASEAN

and Japan have worked to promote regional supply chain connectivity, especially in recent years as we intensify our economic recovery efforts in the post-COVID-19 pandemic. Here I find the role of the Japanese business sector very crucial and they continue to invest in ASEAN, taking advantage of the ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership Agreement.

6. In the area of Socio-Cultural Cooperation, ASEAN appreciates Japan's "heart-to-heart" partnership which has made substantial inroads in promoting cultural, sports and people-to-people exchanges. Advancing people-to-people connectivity, especially among the youth, was also another way to strengthen cooperation in tourism and education. Japan's support to ASEAN's efforts in narrowing the development gap through the Initiative for ASEAN Integration was and is also much appreciated.

Excellency HAYASHI, Ladies and Gentlemen,

7. Moving forward for the next 50 years, there are great expectations that the ASEAN-Japan relations will be greatly enhanced. Japan's interest in establishing ASEAN-Japan Comprehensive Strategic Partnership is certainly the best route to boost our relations in the areas of digital economy and digital infrastructure, innovation, smart cities, infrastructure development, and human resource development, especially for highly-skilled digital workforce.

8. The huge potential and benefit of the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) Agreement, which has entered into force on 1 January 2022, will be a significant contributor to the post-pandemic economic recovery efforts in the short term. In the long run, this mega free trade agreement will certainly transform our region beyond our expectations.

9. I also foresee ASEAN-Japan advancing cooperation in building capacity for Small and Medium Enterprises, women and young entrepreneurs,

especially in their application of digital technology for businesses. In addressing climate change, there are also much more potential in expanding practical cooperation on green growth as well as promoting transition to clean energy and low-carbon society.

10. As the year 2023 will mark the Golden Jubilee of ASEAN-Japan relations, we look forward to commemorating this auspicious occasion with our peoples placed at the heart of our agenda. We certainly see great opportunity to pushing forward the ASEAN-Japan Strategic Partnership to greater heights.

11. Allow me now to end my remark by encouraging all the participants here to actively contribute your ideas and thoughts on how we can enhance together ASEAN-Japan relations for the better.

12. On that note, may I wish this event a resounding success and declare the seminar open. Thank you!

* * * * *

សុន្ទរកថាគន្លឹះ

**ឯកឧត្តម ប្រាក់ សុខុន ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ
នៅក្នុងសិក្ខាសាលាសាធារណៈស្តីពី**

"កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអាស៊ាន-ជប៉ុន និងមាតិកាឆ្ពោះទៅអនាគត ក្នុងរយៈពេល ៥០ ឆ្នាំខាងមុខ"

ថ្ងៃទី០៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២២

សណ្ឋាគារ Hyatt Regency រាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា

* * * * *

- **ឯកឧត្តម ហាយ៉ាហ្ស៊ី យ៉ូហ្ស៊ីម៉ាសា (HAYASHI Yoshimasa) រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសជប៉ុន**
- **ឯកឧត្តមបណ្ឌិត សុក សុផាន់ណា ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល នៃវិទ្យាស្ថានចក្ខុវិស័យអាស៊ី (AVI)**
- **ភ្ញៀវកិត្តិយស អស់លោក លោកស្រី**

សាយ័ណ្ណសួស្តី !!

១. ខ្ញុំពិតជារីករាយណាស់ដែលបានជួបជាមួយមិត្តល្អរបស់ខ្ញុំ ឯកឧត្តម ហាយ៉ាហ្ស៊ី (HAYASHI) រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសជប៉ុន នៅរសៀលថ្ងៃនេះ។ ខ្ញុំពិតជារីករាយណាស់ដែលបានចូលរួមជាមួយ ឯកឧត្តម ដោយសារឯកឧត្តមបានធ្វើដំណើរពីចម្ងាយ ហើយយើងរាល់គ្នាពិតជានឿយហត់ ប៉ុន្តែ ពួកយើងសប្បាយចិត្តណាស់ដែលបានជួបគ្នាម្តងទៀតនៅថ្ងៃនេះ។ ខ្ញុំសូមអរគុណចំពោះ វិទ្យាស្ថានចក្ខុវិស័យអាស៊ី និងស្ថានទូតជប៉ុន ដែលបានអញ្ជើញខ្ញុំចូលរួម និងបានរៀបចំសិក្ខាសាលា នេះឡើង ដែលតាមទស្សនៈរបស់ខ្ញុំ នេះជាកម្មវិធីដែលផ្តោតលើអនាគត ក៏ដូចជាព្យាយាមគិត ទុកជាមុនលើវិធីសាស្ត្រដែលយើងអាចជំរុញកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអាស៊ាន-ជប៉ុននេះ ឆ្ពោះទៅកាន់ រយៈពេល ៥០ ឆ្នាំខាងមុខ។ ដូចដែលបានលើកឡើង យើងមិនដឹងថាយើងនឹងទៅដល់ទីណានោះ ទេក្នុងរយៈពេល ៥០ ឆ្នាំខាងមុខ ប៉ុន្តែយើងអាចរួមគ្នាកំណត់ចក្ខុវិស័យមួយចំនួនសម្រាប់កូនៗ និងចៅៗរបស់យើង ក្នុងរយៈពេល ៥០ ឆ្នាំខាងមុខ។

២. ប៉ុន្តែមុនពេលដែលខ្ញុំបន្តទៅកាន់សុន្ទរកថាគន្លឹះរបស់ខ្ញុំ សូមអនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំផ្លាស់ប្តូរក្នុងឱកាសនេះ ដើម្បីចូលរួមរំលែកទុក្ខដ៏ក្រៀមក្រាមក្រំបំផុតរបស់ខ្ញុំម្តងទៀត ចំពោះប្រជាជនជប៉ុនក្នុងការបាត់បង់នូវ អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រី លោក ស៊ីនហ្សូ អាបេ (Shizo Abe)។ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី យើងចំណាយពេលប៉ុន្មានថ្ងៃចុងក្រោយនេះ ដើម្បីពិភាក្សាលើបញ្ហាក្តៅៗ និងបញ្ហា ប្រឈមចម្បងៗជាច្រើន ដែលតំបន់និងពិពលលោកយើងកំពុងជួបប្រទះ ដោយបានប្រើប្រាស់វេទិកា ជាច្រើនរបស់អាស៊ាន ដូចជា កិច្ចប្រជុំអាស៊ីបូព៌ា និងវេទិកាតំបន់អាស៊ានជាដើម ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរ ទស្សនៈ និងជំហររបស់យើងក្នុងការស្វែងរកសន្តិភាព ស្ថិរភាព និងវិបុលភាពក្នុងតំបន់ ស្របពេល ដែលអាស៊ានឈានចូលដល់អាយុ ៥៥ ឆ្នាំ នាប៉ុន្មានថ្ងៃខាងមុខ ពោលគឺថ្ងៃបន្ទាប់ពីថ្ងៃស្អែក។

៣. ទំនាក់ទំនងអាស៊ាន-ជប៉ុនត្រូវបានបង្កើតឡើងជិត ៥០ ឆ្នាំមុន ដែលនេះធ្វើឱ្យប្រទេសជប៉ុន ក្លាយជាដៃគូវ័យចំណាស់ជាងគេមួយរបស់អាស៊ាន។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ទំនាក់ទំនងមិត្តភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអាស៊ាន-ជប៉ុន ត្រូវបានបន្តធ្វើឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ និងទូលំទូលាយជាង មុន ដោយផ្អែកលើការជឿទុកចិត្តគ្នាទៅវិញទៅមក និងភាពជាដៃគូស្មើភាពគ្នា។ ការបន្តនិរន្តរភាព នៃការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ជប៉ុន ក្នុងការលើកកម្ពស់សន្តិភាពយូរអង្វែង វិបុលភាពរួម និងការអភិវឌ្ឍ ប្រកបដោយចីរភាព គឺពិតជាចេញជាផ្លែផ្កា និងទទួលបានការកោតសរសើរនៅក្នុងតំបន់យើង។ ពិតណាស់ អាស៊ានចាត់ទុកជប៉ុនជាមិត្តដ៏ជិតស្និទ្ធ និងដៃគូដែលអាចទុកចិត្តបានបំផុតរបស់ យើង។

៤. នៅឆ្នាំក្រោយ យើងនឹងធ្វើការរំលឹកខួបអនុស្សាវរីយ៍លើកទី៥០ នៃទំនាក់ទំនងអាស៊ាន-ជប៉ុន។ សម្រាប់រយៈពេលកន្លងមកនេះ អាស៊ានបានកោតសរសើរចំពោះការគាំទ្រឥតងាករបស់ជប៉ុន ចំពោះមជ្ឈភាពអាស៊ាន និងនិម្មាបនកម្មតំបន់ដែលផ្តោតលើអាស៊ាន ដែលបានរួមចំណែកយ៉ាង សំខាន់ដល់សន្តិភាព និងសន្តិសុខក្នុងតំបន់។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់យើងគ្របដណ្តប់លើ វិស័យជាច្រើន រាប់ចាប់ពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន សន្តិសុខលំហសមុទ្រ និង សន្តិសុខតាមប្រព័ន្ធអ៊ិនធឺណិត រហូតដល់ វិធានការដើម្បីកសាងការជឿទុកចិត្ត និងទំនុកចិត្តបែប ជាក់ស្តែងនៅក្នុងតំបន់។ នៅក្នុងបរិបទនៃ “យុទ្ធសាស្ត្រឥណ្ឌូ-ប៉ាស៊ីហ្វិកសេរី និងបើកចំហ” របស់

ជប៉ុន សកម្មភាពសហប្រតិបត្តិការជាច្រើន បានបង្ហាញឱ្យឃើញពីការបន្ស៊ីគ្នាមួយចំនួននៅក្នុង “ទស្សនវិស័យអាស៊ានស្តីពីឥណ្ឌូ-ប៉ាស៊ីហ្វិក” ។

៥. នៅក្នុងវិស័យនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ប្រទេសជប៉ុនគឺជាដៃគូពាណិជ្ជកម្មធំជាងគេទី ៤ របស់អាស៊ាន ជាមួយនឹងទំហំពាណិជ្ជកម្មទ្វេភាគីមានចំនួន ២០៤ ប៊ីលានដុល្លារ។ ជប៉ុនក៏ជាប្រភពនៃការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (FDI) ជាងគេទី ៣ របស់អាស៊ាន ជាមួយនឹងលំហូរ FDI សរុបពីប្រទេសជប៉ុនចំនួន ៨.៥ ប៊ីលានដុល្លារ ក្នុងឆ្នាំ ២០២០។ ជារួម អាស៊ាន និងជប៉ុនបានសហការគ្នាលើកកម្ពស់ការតភ្ជាប់ខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងតំបន់ ជាពិសេសក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ នៅពេលដែលយើងខិតខំប្រឹងប្រែងស្ដារសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើងនៅក្នុងដំណាក់កាលក្រោយកូវីដ-១៩។ ក្នុងន័យនេះ ខ្ញុំយល់ឃើញថា តួនាទីនៃវិស័យធុរកិច្ចជប៉ុនមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ហើយពួកគេបន្តវិនិយោគក្នុងអាស៊ាន ដោយទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពី “កិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយអាស៊ាន-ជប៉ុន”។

៦. នៅក្នុងវិស័យនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការផ្នែកសង្គម-វប្បធម៌ អាស៊ានសូមកោតសរសើរចំពោះភាពជាដៃគូ “បេះដូង-និង-បេះដូង” របស់ប្រទេសជប៉ុន ដែលសម្រេចបានលទ្ធផលយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការលើកកម្ពស់ការផ្លាស់ប្តូរវប្បធម៌ កីឡាក៏ដូចជា ប្រជាជននិងប្រជាជនផងដែរ។ ការពង្រឹងការតភ្ជាប់រវាងប្រជាជននិងប្រជាជន ជាពិសេសក្នុងចំណោមយុវជន គឺជាវិធីសាស្ត្រមួយទៀតក្នុងការពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើវិស័យទេសចរណ៍ និងការអប់រំផងដែរ។ ការគាំទ្ររបស់ប្រទេសជប៉ុនចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អាស៊ានក្នុងការបង្រួមគម្លាតការអភិវឌ្ឍ តាមរយៈ “គំនិតផ្តួចផ្តើមសម្រាប់សមាហរណកម្មអាស៊ាន” ត្រូវបានគេកោតសរសើរខ្លាំងផងដែរ។

ឯកឧត្តម ហាយ៉ាហ្ស៊ី អស់លោក លោកស្រី

៧. ក្នុងដំណើរឆ្ពោះទៅអនាគតក្នុងរយៈពេល ៥០ ឆ្នាំខាងមុខ យើងមានការរំពឹងទុកយ៉ាងខ្លាំងថា ទំនាក់ទំនងរវាងអាស៊ាន-ជប៉ុន នឹងត្រូវបានពង្រឹង។ ចំណាប់អារម្មណ៍របស់ប្រទេសជប៉ុន ក្នុងការបង្កើតឱ្យមាន “ភាពជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយអាស៊ាន-ជប៉ុន” គឺពិតជាមាតិកាដ៏ល្អបំផុតដើម្បីជំរុញទំនាក់ទំនងរបស់យើងនៅក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធឌីជីថល

នវានុវត្តន៍ ទីក្រុងឆ្លាតវៃ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ជាពិសេស សម្រាប់កម្លាំងពលកម្មឌីជីថលដែលមានជំនាញខ្ពស់។

៨.សក្តានុពល និងអត្ថប្រយោជន៍ដ៏ធំធេងនៃ “កិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ក្នុងតំបន់” (RCEP) ដែលបានចូលជាធរមានកាលពីថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២២ នឹងក្លាយជាការ រួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងស្ដារសេដ្ឋកិច្ចក្រោយដំងើរកូវីដ-១៩ ក្នុងពេល អនាគតដ៏ឆាប់។ សម្រាប់អនាគតរយៈពេលវែង កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីដ៏ធំនេះពិតជានឹង ផ្លាស់ប្តូរតំបន់របស់យើងលើសពីការរំពឹងទុករបស់យើង។

៩.ខ្ញុំក៏មើលឃើញជាមុនថា កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអាស៊ាន-ជប៉ុន នឹងត្រូវបានលើកកម្ពស់តាមរយៈការ កសាងសមត្ថភាពសម្រាប់សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ស្ត្រីនិងសហគ្រិនវ័យក្មេង ជាពិសេសក្នុង ការប្រើប្រាស់នូវបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលសម្រាប់អាជីវកម្មរបស់ពួកគេ។ ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាបម្រែ បម្រួលអាកាសធាតុ យើងក៏មើលឃើញសក្តានុពលជាច្រើនទៀត ក្នុងការពង្រីកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ជាក់ស្តែងទាក់ទងនឹងកំណើនបៃតង ក៏ដូចជាការលើកកម្ពស់ការផ្លាស់ប្តូរឆ្ពោះទៅរកការប្រើប្រាស់ ថាមពលស្អាត និងសង្គមដែលបញ្ចេញឧស្ម័នកាបូនទាបផងដែរ។

១០.ដោយឆ្នាំ២០២៣ ជាឆ្នាំនៃខួបអនុស្សាវរីយ៍លើកទី៥៥ នៃទំនាក់ទំនងអាស៊ាន-ជប៉ុន យើងទន្ទឹង រង់ចាំដើម្បីរំលឹកខួបដល់ព្រឹត្តិការណ៍ជីវិតសេសវិសាលនេះជាមួយប្រជាជនរបស់យើង ហើយនេះជា ចំណុចសំខាន់នៃរបៀបវារៈយើង។ យើងពិតជាមើលឃើញនូវកលានុវត្តភាពដ៏អស្ចារ្យក្នុងការជំរុញ ភាពជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រអាស៊ាន-ជប៉ុនឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត។

១១.សូមអនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំពេលវេលានេះបញ្ចប់ការថ្លែងរបស់ខ្ញុំ ដោយសូមលើកទឹកចិត្តដល់អ្នកចូលរួមទាំង អស់នៅទីនេះ ចូលរួមចែករំលែកនូវគំនិត និងមតិយោបល់ទាក់ទងនឹងរបៀបដែលយើងអាចពង្រឹង ទំនាក់ទំនងអាស៊ាន-ជប៉ុនរួមគ្នាឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។

១២.ក្នុងន័យនេះ ខ្ញុំសូមជូនពរឱ្យព្រឹត្តិការណ៍នេះទទួលបានជោគជ័យយ៉ាងត្រចះត្រចង់ និងសូម ប្រកាសបើកសិក្ខាសាលាចាប់ពីពេលនេះតទៅ។ សូមអរគុណ!